

Välkkis-opettajan opas

1 Toiminnan käynnistäminen

Koulun sisällä päätetään, kuka opettaja vastaa Väkkisten ohjaamisesta lukuvuoden aikana. OKL-opiskelijat kouluttavat uudet Väkkikset syksyisin. Opettajan tehtävä on ilmoittaa elokuussa oma koulu mukaan Väkkis-toimintaan liikuntapalveluiden koululiikunnasta vastaavalle henkilölle, tehdä Väkkiksille työvuorolistat ja huolehtia, että oppilaat tietävät vuoronsa koko lukuvuoden ajan. Toiminta suunnitellaan yhdessä oppilaiden kanssa suunnittelukokouksissa.

Väkkiksiä rekrytoidaan sen verran, että vastuu ja tehtävät jakautuvat, eikä toiminta ole vain muutaman oppilaan varassa. Oppilasmäärältään pienissä kouluissa Väkkis-oppilaita on yleensä 10–15 ja suurissa kouluissa 15–30. Oppilaat jaetaan ryhmiin (3–5 oppilasta), jotka vuorollaan vastaavat ohjauksista. Ryhmäkokoo kannattaa valita siten, että kaikki pääsevät osallistumaan aktiivisesti, eikä kukaan jää taka-alalle ilman tehtävää, mutta vastuu ole liian suuri.

Väkkis-väkkien määrä mitoitetaan oppilasmäärän mukaan. Toiminta voi alkaa yhdellä välkällä viikossa. Aktiivisimmissa kouluissa Väkkis-väkkiä järjestetään päivittäin kaksi kertaa. Useimmiten näissä kouluissa on toiminnassa mukana 15–30 Väkkis-oppilasta.

Aiemmat Väkkikset toimivat hyvänä esimerkkinä toiminnasta kiinnostuneille uusille oppilaille. Jos toiminta on täysin uutta, on tärkeää korostaa, että tehtävä ei edellytä erinomaisia liikuntataitoja, vaan tärkeintä on halu kannustaa muita liikkumaan. Väkkis-toiminta kannattaa aluksi suunnitella huolellisesti, ja oppilailla tulisi olla selkeä käsitys siitä, mitä tehdään, miten se tehdään, miksi se tehdään ja mitä se heiltä vaatii.

Väkkisillä on hyvä olla omia liikuntavälineitä esimerkiksi Väkkis-välinekassi. Kassin saa haettua nopeasti välkän alussa yhteisesti sovitusta paikasta. Väkkis-välineisiin voi kuulua esimerkiksi liivejä, palloja, hyppynaruja ja kartioita. Myös liidut voivat tuoda lisää mahdollisuuksia toimintaan ja mahdollistaa esimerkiksi erilaisten ratojen luomisen. Väkkis-toimintaa järjestetään pääasiassa ulkona, mutta joissakin kouluissa on käytössä myös sisävälkä.

2 Toiminnasta tiedottaminen

Välkkis-toiminnasta kannattaa viestiä toistuvasti ja usean eri kanavan kautta. Yksi ilmoitus ei yleensä riitä.

Hyviä käytänteitä välkkis-toiminnasta tiedottamiseen:

- Kuulutukset ennen jokaista välkkis-välkkää muistuttavat oppilaita ajankohdasta.
- Opettaja voi kiertää luokissa muistuttamassa välkkis-välkästä.
- Mainokset ja julisteet lisäävät toiminnan näkyvyyttä. Esimerkiksi leikkikalenteri, välkkis-porukan esittely tai oppilaiden itse tekemät mainokset tekevät toiminnasta helposti lähestyttävää.
- Välkkis-oppilaat voivat pitää aamunavauksia, joissa on lyhyt jumppa ja samalla voi muistuttaa välkkis-välkistä.
- Rohkaise välkkiksiä aktiivisesti houkuttelemaan pihalta oppilaita mukaan toimintaan.

3 Toiminnan organisointi

- Muodosta ja aikatauluta toimivat ja pysyvät Välkkis-ryhmät, jolloin oppilaiden helpompi muistaa vuorot ja suunnitella sisällöt.
- Huomioi aikataulutuksessa, Välkkis-oppilaiden ja lukujärjestykset ja mahdolliset siirtymät, jotka vaikuttavat sujuvaan Välkkis-toimintaan.
- Muistuta oppilaita läpi vuoden vuorojen vaihtumisesta.
- Huolehdi, että Välkkiksillä on liivit ja mahdollisesti pillit, jotta erottuvat välitunnilla.
- Sovi selkeät pelisäännöt ja toimintatavat, joita kaikki noudattavat.
- Anna jokaiselle välkkis-oppilaalle selkeä rooli ja vastuu ohjauksessa.
 - o Leikinhjaaja, joka antaa ohjeet ja vetää leikin
 - o Apuohjaaja tukee ohjaajaa ja auttaa tarvittaessa.
 - o Välinevastaava, joka hakee ja palauttaa välineet ja voi rakentaa esim. Peli-aluetta.

- o Leikkiinkutsuja/kutsujat, jotka kiertävät pihalla ja kutsuu oppilaita mukaan toimintaan.
- o Tsemppari, jonka tehtävänä on kannustaa leikkijöitä.
- Varaa ohjaavalle opettajalle ja Välkkis-oppilaille lukujärjestyksestä paikka esim. yksi välitunti ja aikaa yhteiseen toiminnan suunnitteluun. Sovitte yhdessä esimerkiksi viikon/kuukauden leikin, jota kaikilla Välkkis-välkillä leikitään. Sillä saa välitunnin aina helposti käyntiin ja sitten voi toteuttaa muitakin leikkejä.
- Valmistele leikkipankki, jossa on oppilaiden suosikkileikkejä.
- Anna oppilaille mahdollisuus ideoida ja toteuttaa itse toimivia käytäntöjä, julisteita tai toivelaatikoita. Oppilaat voivat tuunata myös oman Välkkis-liivinsä.
- Jos pitkää välkkää ei ole käytössä, sopikaa, että välkkikset saavat lähteä viisi minuuttia ennen alkua laittamaan välkkis-välkän valmiiksi.
- Pohdi, miten Välkkis-ohjaajat sitoutetaan koko lukuvuodeksi. Saako työtodistuksen ja voidaanko palkita jotenkin jossakin välissä? Palkinto voisi olla jotain mukavaa yhteistä tekemistä tai esim. Herkuttelu jäätelöllä vuoden päätteeksi.
- Talvi saattaa tuoda haasteita, koska leikityspaikka voi olla luistelukäytössä tai muuten vaan todella liukas Välkkiksille olisi hyvä olla vaihtoehtoinen leikityspaikka esim. jokin luokka tai koulun sali.
- Välkkis -välkkien liikuntatuokioissa ohjaajat huolehtivat siitä, että toiminta toteutetaan turvallisesti ja oppilaiden ikä- sekä taitotaso huomioiden. Ennen tuokion aloittamista tarkistetaan toimintaympäristö ja välineet, varmistetaan selkeät pelisäännöt ja huolehditaan riittävästä valvonnasta. Ohjaajat seuraavat tilannetta koko tuokion ajan ja mukauttavat toimintaa tarvittaessa, jotta jokainen oppilas voi osallistua toimintaan turvallisesti ja myönteisessä ilmapiirissä.

4 Leikkipankki

Leikkipankki löytyy osoitteesta: <https://leikkipankki.fi/haku>